

Onsdagen den 13 september

Kl. 10.00–11.55

§ 1 Aktuell debatt om situationen för ensamkommande

*Aktuell debatt om
situationen för
ensamkommande*

Anf. 1 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! Kampen för rättvisa, rättigheter och förändring har alltid börjat på gator, torg och arbetsplatser. Först när rösterna för rättvisa och förändring har blivit många och höga tränger de in här i riksdagen – så har det varit historiskt, och så är det även nu.

Uppe på åhörarläktaren här i dag, och ute i landet, finns de röster som lyckats tränga in hit i riksdagen. Dessa röster har varit så starka att vi i dag äntligen ska debattera frågan om ensamkommandes villkor.

Jag vill tacka er – varenda en av er – som varje dag kämpar. Jag vill tacka Ung i Sverige för att ni har visat hur maktlöshet kan bli till makt när människor står upp för varandra.

Ert mod att möta hatet och splittringen med kärlek och solidaritet är något för alla vuxna att lära av. Er vilja att bygga landet tillsammans med oss gör mig stolt. Ni tar ansvar för varandra och för vår gemensamma framtid när politiken har svikit. Nu är det dags för oss här inne att ta det politiska ansvaret, och jag hoppas att ni i dag ska få de svar som ni förtjänar.

Jag vill också tacka Vi står inte ut, som har samlat en stark rörelse av vuxna som dagligen arbetar med ensamkommande och som senast i går lämnade över nästan 60 000 underskrifter för en amnesti, vilket är ett imponerande antal.

Jag är tacksam och stolt också över det enorma arbete som varje dag görs av er ute i landet för att få unga ensamkommande att orka gå i skolan, fungera och fortsätta att leva. Samtidigt är jag väldigt skamsen över den tystnad som har rått från majoriteten här inne.

Jag vill också tacka talmannen för att han har öppnat dörrarna för dessa röster och för den debatt som vi ska ha i dag. Det är verkligen hög tid för detta.

Jag hoppas att vi i dag tar de första stegen för att låta de unga stanna, andas ut och börja bygga framtiden tillsammans med oss. Jag såg med glädje att Miljöpartiet i en debattartikel säger att de också gärna vill ta sådana steg.

Vi är här – vi är beredda. Frågan för dagen är: Var är ni andra? Upp till bevis!

(Applåder)

Anf. 2 Statsrådet HELÉNE FRITZON (S):

Herr talman och ledamöter! Jag vill börja med att tacka Vänsterpartiet för initiativet till dagens debatt. Detta initiativ ger mig, som nyutnämnt statsråd, en utomordentlig möjlighet att tydliggöra regeringens politik.

Rätten att söka asyl är grundläggande. Den som söker asyl i vårt land får en rättssäker prövning. Den som är i behov av skydd får stanna i Sverige, men den som får avslag på sin ansökan måste såklart återvända.

I Sveriges riksdag finns en bred uppslutning för en reglerad invandring. Detta är Sveriges hållning.

Jag vill gå tillbaka till 2015. Det året och den hösten tror jag att vi alla minns. Då ställdes Europa och Sverige på prov. Bara under en vecka i november kom över 10 000 flyktingar till Sverige.

Sverige tog ansvar. 163 000 flyktingar sökte sig till Sverige, och 35 000 av dessa var ensamkommande barn och unga.

Det kom fler än någonsin under 2015. Många tog ansvar. Staten tog ansvar; kommunerna tog ansvar; civilsamhället tog ansvar. Stat, föreningsliv, näringsliv och enskilda tog ansvar.

Jag var vid det tillfället kommunstyrelsens ordförande i den skånska kommunen Kristianstad, med 83 000 invånare, och sattes verkligen på prov. Jag fick uppleva och leda ett arbete i samband med mottagningen av flyktingar som blev alldeles extraordinärt. Bland medarbetare och omgivning mötte jag ett stort engagemang och en hög professionalitet.

Ute i kommunerna byggdes snabbt en fungerande organisation och struktur för att klara mottagandet. Detta gäller inte minst mottagandet av alla ensamkommande barn, med boenden och samtal. De unga skulle komma in i ett skolsystem som skulle fungera. Seniora lärare kallades in, och ideella krafter gjorde enorma insatser.

Men jag och många med mig minns den där veckan i november, då vi hamnade i ett läge där vi stannade upp – då vi i Skåne kunde se människor komma gående från Danmark och då vi inte längre kunde ta emot dem på ett värdigt sätt. Vi insåg också att Sverige inte ensamt kan klara att ta hela detta ansvar.

Det är viktigt att alla landets kommuner tar ett solidariskt ansvar, vilket vi har ett regelverk för i dag, men det är lika viktigt att vi nu får Europas stater och EU:s medlemsstater att ta sitt solidariska ansvar i fördelningen och mottagandet av alla de personer som söker sig till Europa.

Jag är mycket medveten om den svåra situation som råder i Afghanistan. Jag är också medveten om att vi på grund av det exceptionellt höga mottagandet har en situation som innebär en utdragen väntan för den enskilde. Migrationsverket har en hög arbetsbelastning och långa handläggningstider. Detta var den första fråga som nådde mig som nytt statsråd.

Mitt första samtal var med generaldirektören på Migrationsverket, Mikael Ribbenvik. Jag fick ett tydligt löfte om att alla ensamkommande som har kommit under 2015 och 2016 ska få sin ansökan prövad före årets slut. Detta är viktigt. Det är dit vi måste komma – vi måste få ned handläggningstiderna.

Mitt uppdrag är att värna asylrätten. De afghaner som har sökt och som söker asyl i Sverige och som bedöms ha behov av internationellt skydd beviljas uppehållstillstånd i Sverige. Det är skyddsbehovet och säkerhets-

läget i landet som avgör om man får stanna. Detta gäller för dem som kommer från Afghanistan precis som det gäller för alla dem som kommer från andra länder.

Det är Migrationsverket och ytterst migrationsdomstolarna som efter en individuell prövning i varje enskilt fall på objektiva grunder tar ställning till om det finns skyddsbehov.

Sverige har ett av världens mest rättssäkra system, genom att en ansvarig myndighet prövar ansökan och fattar ett beslut, som dessutom kan överklagas i domstol. Detta beslut – eller denna bedömning – är en fråga som jag eller regeringen vare sig kan eller får avgöra. Det är inte heller, anser jag, önskvärt att ett sådant beslut fattas av politiken, riksdagen eller någon ansvarig politisk instans. Vi har i Sverige varit överens om att det ska vara professionen och inte politiken som prövar alla ansökningar.

Herr talman! Jag vill avsluta med orden från Stefan Löfven, då han i går, i detta rum, presenterade regeringsförklaringen och från denna talarstol uttryckte att asylrätten ska värnas, att Sverige ska ha en reglerad invandring, att regeringens arbete för ett förbättrat återvändande fortsätter och att handläggningstiderna ska kortas.

(Applåder)

Anf. 3 JOHAN FORSSELL (M):

Herr talman! Åhörare! Den här debatten handlar alltså om situationen för ensamkommande minderåriga som har sökt asyl i Sverige.

Moderaterna förespråkar en migrationspolitik som hjälper människor i nöd, som är långsiktig och hållbar.

Som alla känner till var 2015 ett exceptionellt år i vår migrationspolitik. Även om antalet personer som har sökt asyl i Sverige därefter har minskat kraftigt innebär de långa handläggningstiderna, tyvärr, att många människor väntar på ett besked om asyl.

Så många som 13 000 ensamkommande är i dag inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem. Den genomsnittliga handläggningstiden för prövning av ärenden som rör denna grupp är nu uppe i ett år och åtta månader, och vid överklagan följer ofta ytterligare väntetid.

Det finns ingenting positivt i att någon människa, ung eller gammal, måste vänta så här länge på att få ett besked om asyl. Naturligtvis skapar det en stor frustration hos människor: Vad kommer att hända med mig? Hur länge till kommer det att dröja, och vad händer om jag inte har de asylskäl som krävs?

Effektiviteten i beslutsfattandet måste öka. Här kan man inspireras till exempel av vårt östra grannland Finland. Men det ska naturligtvis också sägas att utmaningen är mycket stor mot bakgrund av de väldigt många människor som har kommit till Sverige på kort tid.

Ytterligare en förklaring till väntetiderna är att politiken inte har förmått att fatta beslut i tid. Tvärtom har flera av de mest uppmärksammade reformerna på området beslutats mycket sent. Beslut om gränskontroller och skärpt migrationslagstiftning, medicinsk åldersbedömning, ny ersättningsmodell för kommuner – allt detta har presenterats i sista stund och när problemen redan har vuxit sig mycket stora.

Förutsättningarna för myndigheter och för kommuner att lyckas lösa sina uppgifter har inte alltid varit de bästa. De har ibland till och med varit direkt dåliga. Trots detta är min bild att mottagandet har fungerat – och fungerar – relativt väl på många håll i Sverige, inte minst tack vare viktiga insatser från enskilda och civilsamhället. Det är naturligtvis ett styrke-tecken för Sverige som land.

Vår uppgift i denna kammare är att vara beslutsfattare, att stifta de lagar som gäller på området. Samtidigt är det lätt att fångas av olika människo-öden. Jag kan känna stor förståelse för att många människor som har kommit till vårt land och sökt asyl inte möttes av det man hade hoppats på. Förvisso har man såklart alltid själv ett stort ansvar att ta reda på vilka regler som gäller i det land man söker sig till. Men under alltför lång tid spreder en bild av den svenska migrationspolitiken som var för ensidig, och detta, i kombination med ett regelverk som på väldigt många punkter skilde sig åt från övriga EU-länders, skapade förväntningar men också problem. Ett tydligt exempel är bristen på medicinska åldersbedömningar. Det är helt uppenbart att det har gått att få uppehållstillstånd i Sverige som minderårig trots att man egentligen har varit vuxen. Det innebär att tilliten till systemet har fått sig en törn.

Nu är det viktigt att vi drar lärdom av de misstag som har begåtts. Sverige behöver en migrationspolitisk debatt som lyfter fram de många möjligheter som finns med att människor rör sig över nationsgränserna men också de svårigheter som ibland finns och de målkonflikter som området inrymmer. Lagar och regler måste upprätthållas.

När vi nu ser till dagens situation kan vi konstatera att för den som söker asyl i Sverige i dag gäller rätten till en individuell prövning av huruvida asylskäl föreligger. Prövningen görs av Migrationsverket och man har rätt att överklaga till domstol med möjlighet till hjälp av ett rättsligt ombud. Prövningen sker utifrån säkerhetsläget i hemlandet och utifrån omständigheter som rör den enskildes person. Den som bedöms ha asylskäl beviljas skydd och får stanna i Sverige.

Bara i fjol beviljades i Sverige 71 000 personer uppehållstillstånd i asylärenden, och han eller hon som har fått ett uppehållstillstånd ska så fort som möjligt ges bra förutsättningar att komma in i samhället och i arbetslivet. Har man däremot efter en rättssäker process fått ett slutligt besked om att man bedöms sakna asylskäl ska man återvända till sitt hemland. Det beskedet gäller lika för alla och är grunden i vår reglerade migrationspolitik.

Jag har stor förståelse för den svåra situation som många människor som nekas uppehållstillstånd i Sverige befinner sig i. Det gäller personer från Afghanistan, men det gäller också personer från andra länder. Många har dessutom tvingats vänta väldigt länge på beslut. Det gör dock inte att jag tycker att vi ska frånga den ordning vi har i Sverige med individuella prövningar av asylskäl inom ramen för en rättssäker process. Det är berörda myndigheter, ytterst Migrationsverket, och domstolen som har att avgöra huruvida asylskäl föreligger i varje enskilt fall. Så har det inte alltid sett ut. Jag vill påminna om att denna förändring fattades det beslut om i mycket bred politisk enighet för drygt 15 år sedan. Men att låta politiken stapla olika särlösningar på varandra kommer i förlängningen att vara steg mot en mindre rättssäker och mer oordnad asylprocess. Det är inte en väg som Sverige ska slå in på.

Nej, herr talman, tvärtom behöver migrationspolitiken regler som är långsiktiga av den anledningen att det här området är för viktigt för att fortsätta definieras av en stor ryckighet hit och dit. Det är precis det som har skapat många av de problem vi ser i dag.

Den som söker asyl i Sverige, men också kommuner, myndigheter och civilsamhället, ska veta vad som gäller. Man ska kunna lita på Sverige.
(Applåder)

Anf. 4 PAULA BIELER (SD):

Herr talman! Ansvar och rättssäkerhet är två ord som jag förmodar kommer att vara återkommande i dagens debatt. Vi har redan hört dem nämnas flera gånger.

Vi kan konstatera att de tre stora partierna i denna kammare, åtminstone de tre stora partierna, tar ansvar och förstår vad rättssäkerhet innebär. Regler ska följas, beslut ska respekteras och bedömningar ska göras av experter. Politiker ska inte lägga sig i vilka omständigheter som för stunden och av olika anledningar ska tas hänsyn till, kanske för att någon har pekat på eller upplevt ett särskilt problem, medan andra passerar. Vi politiker sätter ramarna och lägger fast de utgångspunkter som ska gälla. Det ska sedan också vara vad som gäller.

Den debatt som har varit kring de ensamkommandes situation har ofta hänvisat till nu rådande situation, att personer har fått vara i landet under lång tid och har lockats hit, får vi höra nu, med löften om att man skulle få stanna här, enligt de regelverk vi hade tidigare, och att vi därför borde låta dem få stanna. Men så är inte fallet. Vår asyllagstiftning ligger fast. Vi har förvisso haft skrivningar om övriga skyddsbehov, som för tillfället är satta på paus av mycket goda skäl, skäl som bara har ifrågasatts av enligt min mening naiva, något extrema röster som önskar mer än vad vi klarar av.

Det har för de flesta alltid varit en självklarhet att enskilda prövningar ska gälla. Det borde vara en självklarhet även i dag. Vi vet att även innan vi fick den tillfälliga lagen kom personer hit av skäl som inte var reglerade i vår lagstiftning. Vi kan inte ha ett system där vi går förbi lagarna, låter dem som propagerar för andra system locka hit folk och därefter säga att nu är de redan här och måste få stanna. I praktiken är det vad som sker.

Herr talman! Det kommer att vara en lång debatt, och jag får flera tillfällen att återkomma till detta, så jag tänker ta tillfället i akt att prata om ansvar även på ett annat område. Jag ber om ursäkt för att jag lämnar ämnet en stund.

I går öppnades, som vi alla vet, detta riksmöte. Vi var nog alla här och lyssnade på regeringsförklaringen. Jag lyssnade lite extra mycket när jag hörde nämnas Aurora, som är igång just nu. Det är vår största försvarsövning på mycket lång tid. Jag kommer själv att rycka in för att tjänstgöra lite grann under denna övning.

Grundläggande för mig som lotta inom Försvarsmakten och inom de militära utbildningar jag har gått är hanteringen av säkerhetsklassad information. Det är extremt grundläggande att sådan information hanteras varsamt. Det är en självklarhet.

Samtidigt har det under sommaren utspelat sig en skandal där det under en tid nästan dagligen har visat sig att myndighetspersonal, regeringskanslipersonal och statsråd har åsidosatt denna självklarhet. Säkerhetsklassade data har lämnats ut till icke säkerhetsprovad utländsk personal. Man har

stressat på för att detta ska ske trots att man har fått ett flertal varningar om att det bryter mot svensk lagstiftning.

Under sommaren fanns, under en kort tid i alla fall, en enighet bland samtliga oppositionspartier om att detta givetvis inte är acceptabelt. Den som har information om att något av denna dignitet ska ske bör givetvis agera. Det utlovades begäran om misstroendeförklaringar mot tre statsråd, de tre statsråd som i det läget var aktuella och antingen hade ansvar för aktuell myndighet eller hade fått informationen tidigare och inte agerat och inte fört den vidare.

Två statsråd har fått lämna regeringen, men statsministern sa att det var på deras egen önskan och att det var de själva som hade valt det.

Därefter har detta utvecklats. Mer och mer information har kommit fram, och det har blivit allt tydligare att informationen har varit mycket nära statsministern själv. Kontinuerligt har dock statsministern inte visat några som helst tecken på allvaret i detta. Han har talat om ett haveri, men han har inte talat om haveriet inom den egna regeringen och Regeringskansliet, det vill säga att information inte förs vidare och hans egen roll som ledare i detta.

Herr talman! Därför kommer jag i slutet av denna debatt att begära misstroendevotering om statsministern.

(Applåder)

Anf. 5 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Jag inleder med att tacka Vänsterpartiet för att man har begärt denna aktuella debatt om situationen för ensamkommande.

Det är hög tid att vi i denna kammare öppet diskuterar hur vi kan lösa situationen för de många unga som kom till Sverige som minderåriga 2015 men som har hunnit fylla 18 år under den orimligt långa väntan på besked om sina asylansökningar och därför nu riskerar att avvisas.

Jag hoppas också att vi kommer att beröra frågor om hur vi minskar utsatthet, hemlöshet och psykisk ohälsa hos denna grupp och hur vi säkerställer att de kan fortsätta sin skolgång och inte rycks upp i onödan från den miljö och skola där de lever sina liv.

Under de senaste åren har det kommit många ensamkommande barn och unga till Sverige. Det är barn och unga som i många fall har tagit sig till Sverige på resor som vi skulle kalla farliga och osäkra även för vuxna män och kvinnor. Många av dem bär på trauman och svåra upplevelser, både från tiden på flykt och från sina hemländer. Att vi tar väl hand om dessa unga är inte bara rätt sak att göra utan även en framtidsinvestering som kommer att bygga Sverige starkare.

Säkerhetsläget i Afghanistan är mycket allvarligt, och situationen har försämrats rejält sedan de internationella fredsbevarande styrkorna lämnade landet. I flera provinser pågår väpnad konflikt. Det gör situationen oerhört farlig. Även i Kabul har situationen försämrats. Bilbomber, självmordsbombare, raketskjutningar och komplexa attacker skördar tusentals civila offer.

Jag besökte själv Kabul i våras för att lära mig mer om säkerhetsläget och situationen för dem som återvänder. Det var värre än jag trodde. Afghanistan är ett av världens farligaste länder, och det finns små möjligheter att skapa någon form av normalt liv för dem som återvänder utan nätverk.

Miljöpartiet vill att de som kom som ensamkommande under 2015 ska få stanna i Sverige. Vi har jobbat hårt för att det ska bli verklighet. Tyvärr har de lösningar som vi har genomfört under de senaste åren urholkats när verkligheten snabbt har förändrats. Därför vill vi genomföra förändringar som gör att denna grupp får stanna, så som tanken var redan 2015.

När regeringen i november 2015 beslutade att införa en tillfälligt mer restriktiv lagstiftning förhandlade Miljöpartiet in ett särskilt barnundantag som skulle göra att alla barn och barnfamiljer skulle fortsätta att få permanenta uppehållstillstånd i stället för tillfälliga om de sökte asyl före den 25 november 2015.

Som vi såg det var detta undantag särskilt viktigt för just de ensamkommande som saknade ordnat mottagande och som riskerade att inte få sina tillfälliga uppehållstillstånd förnyade när de fyllde 18 år utan bedömas som vuxna.

Migrationsverket genomförde sommaren därpå en praxisändring som urholkade barnundantaget. Det innebär att ensamkommande barn mellan 16 och 18 år som saknar ordnat mottagande i hemlandet bara ska få stanna tillfälligt tills de har fyllt 18 år och då kunna utvisas som vuxna, i stället för att få permanent uppehållstillstånd som vi hade beslutat enligt lagstiftningen i riksdagen.

För att återigen komma till rätta med denna situation arbetade vi intensivt med att förhandla fram en ny lag som skulle ge dessa ungdomar möjlighet till längre uppehållstillstånd så att de kan gå klart gymnasiet i lugn och ro och därefter få möjlighet till permanent uppehållstillstånd genom arbete.

Den så kallade gymnasielagen, som vi lyckades få stöd för i denna kammare i våras, kommer att ha stor betydelse för en del av dessa ungdomar – men färre än vad vi hade förväntat oss och hoppats på. På grund av den långa väntan på besked riskerar många att hinna fylla 18 år innan de får sina första asylbeslut, även om Migrationsverket har utlovat att alla ska få sina beslut före årets slut. Därmed riskerar betydligt fler att få avslag, och de omfattas då inte heller av gymnasielagen.

Vid båda våra försök att förebygga den situation som vi nu står inför har alltså verkligheten förändrats snabbare än vad vi har kunnat lagstifta. Detta är mycket olyckligt.

Den politiska avsikten har varit tydlig. Det här är en grupp som vi ville värna och skapa trygghet för. Vi ville inte se tusentals asylsökande ungdomar få avslag, och vi ville inte se dem få det i höst bara för att de har fått vänta i flera år på att få sina beslut. Dessa unga människor, som bor här och har bott här i flera år, riskerar i sådana fall att bli både hemlösa och papperslösa.

Det är svårt och tar tid att avvisa människor till Afghanistan. Få avvísningar verkställs i praktiken, så dessa unga kommer att bli kvar i Sverige i många år, i stor utsatthet och utan rätt till boende, arbete eller skolgång. Det är inte anständigt.

Miljöpartiet vill att dessa unga, som kan bli en viktig del i att bygga ett framtida Sverige, ska få en ny chans. Som vi ser det kommer det troligtvis att krävas ny lagstiftning, och det är bråttom.

Jag vet att det finns ett stort engagemang och en stor vilja i flera partier i denna kammare. Jag uppmanar därför alla partier att tydliggöra hur de står i denna debatt, och jag hoppas på konstruktivitet och lösningsfokus.

(Applåder)

Anf. 6 JOHANNA JÖNSSON (C):

Herr talman! Vi debatterar i dag situationen för ensamkommande i Sverige. Hittills i år har sju personer i denna grupp tagit sitt liv. Ytterligare minst hundra unga har försökt göra det. De har tagit tabletter, försökt hänga sig, hoppat från broar och fönster, hållt brännbar vätska över sig och klivit ut framför tåg och bilar. De har skurit sig i ansiktet, i ljumsken, i armarna.

Jag förstår att denna uppräknning kan låta makaber, men ur mitt perspektiv går det inte att börja någon annanstans när vi talar om denna grupp. Var och en av dessa unga människor har känt sig så desperat att de inte har sett någon annan utväg. Många fler känner stark ångest och oro inför framtiden. De har sömnproblem och koncentrationssvårigheter, och de har tappat hoppet.

Vi i Centerpartiet vill verkligen försöka lösa denna situation. Vi har under de senaste åren presenterat flera olika förslag. Några har vi redan fått igenom, andra inte.

Samtidigt vet jag att alla ni som sitter här inne – jag menar verkligen alla – har förmåga att känna empati, även ni som inte fullt ut håller med om den typ av lösningar som jag vill se. Jag vet att ni precis som jag berörs starkt av dessa människors svåra situation. Att vi har olika ståndpunkter om vad som behöver göras handlar inte om detta. Det handlar inte om att den ena är ond och den andra god. Jag vet att ni också gör era överväganden utifrån vad ni tror är den bästa vägen framåt.

Vi politiker kan heller inte enbart låta oss styras av empati och medkänsla. Vi måste klara av att lyssna på de enskilda berättelserna och låta oss beröras av dem men samtidigt väga detta mot allt det andra. Det är oändligt svårt, om inte omöjligt, att bygga samhällssystem som aldrig någonsin kommer att drabba någon enskild på ett negativt sätt. Ibland innebär våra politiska avvägningar att vi fattar ett beslut trots att det kommer att innebära svårigheter för vissa, eftersom det ändå är det bästa möjliga alternativet för det stora flertalet.

Detta är inte lätt – det är aldrig lätt – och det vet vi här inne. Jag har stor respekt för att vi ibland gör denna avvägning utifrån olika utgångspunkter och att vi landar i olika slutsatser. För Centerpartiet väger enskilda människors öden tungt, men det är inte det enda vi bryr oss om. Det som hände under hösten 2015, då många människor samtidigt sökte asyl i Sverige var helt ohållbart. Vi lever fortfarande med många av följderna.

Som världen ser ut i dag anser Centerpartiet att Sverige ska ha reglerad invandring och att vi ska ha en stark asylrätt. Detta innebär att det måste finnas system som avgör vem som har rätt att vara här och vem som inte har det. Vi vill fortsatt ha en avpolitiserad asylprocess där asylskäl bedöms av Migrationsverket och domstolar. Detta system ska såklart vara så rättssäkert som möjligt, men sanningen är att det alltid kommer att finnas brister och gråzoner. Människor kommer att falla mellan stolarna.

Det finns många steg i processen som måste klaffa, och det finns mycket som kan bli fel. Till syvende och sist handlar alltihop om att några människor ska avgöra om det går att lita på en annan människas berättelse, ofta om något som hänt långt borta för länge sedan, och där det kanske kommer att handla om att personen tvingas återvända.

I en pressad situation ökar dessutom riskerna för att något blir fel. Långa handläggningstider, dålig tillgång till rätt information, många nyrekryterade handläggare, brist på tolkar som talar rätt språk, gode män som saknar erfarenhet, juridiska ombud utan uppdaterad kunskap, stressade in-skrivningsprocesser och en allmän misstro som sprider sig från alla håll och kanter. I en sådan situation behöver det finnas ventiler i systemet.

Vi befinner oss nu i ett läge där många av dem som kom som ensamkommande under 2015 får sina beslut efter en oerhört lång väntan. Av dem som fortfarande är under 18 får de absolut flesta stanna, åtminstone tillfälligt, men av dem som hunnit fylla 18 eller som blivit uppskrivna i ålder är det en klar minoritet som får stanna, särskilt bland afghanerna. Övriga – de som inte får stanna – ska lämna Sverige.

Inom kort kommer vi att ha många tusen unga män som har förlorat rätten till bostad och bistånd men som ändå finns kvar här i landet, vissa därför att de gömmer sig och gör allt för att inte utvisas, andra därför att kapaciteten att utvisa så många så snabbt saknas. Hittills i år har gränspoliserna lyckats tvångsutvisa ungefär 50 personer till Afghanistan. Samtidigt flaggar den afghanska regeringen för att man på olika sätt kommer att försöka fördröja utvisningarna eftersom man anser sig sakna förmåga att ta emot dessa personer.

Om det fortsätter i denna takt kommer det att ta många år att utvisa alla. Även om vi skulle sätta in alla tillgängliga resurser är det många som aldrig kommer att låta sig utvisas och som kommer att bli kvar, för så ser det ut runt om i hela världen.

Under tiden är risken stor för att drogmissbruket ökar i denna grupp, att gängkriminaliteten får en stark grogrund och att misären blir stor. Detta kommer att leda till enorma kostnader för samhället, både i mänskligt lidande, inte minst för brottsoffer, och i rena kostnader för allt från sjukvård till rättsväsen. Det riskerar dessutom att leda till minskad tillit – den kanske största kostnaden av alla.

De människor i detta land som har byggt nätverk och som på olika sätt har stöttat befinner sig redan på gränsen för vad de klarar av.

Anf. 7 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! Runt om i landet, på torg och i klassrum, sittstrejkar unga sedan mer än en månad tillbaka. Deras mål är att stoppa utvisningarna till Afghanistan – ett av världens farligaste länder.

Liksom jag själv har migrationsminister Heléne Fritzon varit på plats på Medborgarplatsen och träffat de strejkande, men vi ser uppenbarligen väldigt olika på politikens roll i samhället. Sedan Heléne Fritzon tillträdde som migrationsminister har hon gömt sig bakom Migrationsverket och sagt att myndigheten fattar självständiga beslut som hon som minister inte kan påverka. Vi hörde detta återigen i dag.

Men vi kan visst göra något politiskt. Det är politikens roll att stifta de lagar som Migrationsverket utgår ifrån. Samma riksdag som för drygt två år sedan stängde gränser och inskränkte asylrätten kan nu agera för att återupprätta den, och det som krävs är vilja.

Det är hög tid för migrationsministern att sluta gömma sig och att börja ta ansvar för den situation som regeringens egen politik har skapat. Vi hör här i dag att Miljöpartiet – det andra regeringspartiet – visar vägen i denna fråga för regeringen.

De ensamkommande som nu protesterar sökte asyl i ett Sverige där andra lagar rådde än de som gällde när deras asylskäl prövades. Lagar har ändrats retroaktivt, och viktiga skyddsgrunder har tagits bort. Väntetiderna är så långa att många har hunnit fylla 18 medan de väntat på besked, medan andra har fått sin ålder uppskriven på ärligt talat härresande rättsosäkra grunder. Jag kommer att tala mer om rättsosäkerheten i nästa anförande.

Samtidigt vet vi alla att de stridande i Afghanistan inte genomför någon medicinsk åldersbedömning innan de skördar sina offer. Vi vet att det inte finns någon stat som kan skydda kvinnor, hazarer, hbtq-personer eller andra utsatta. Afghanistan bedöms vara världens näst farligaste land efter Syrien, enligt den årliga rankningen från Institute for Economics and Peace. Säkerhetsläget försämrar ständigt, och det är inget som tyder på att utvecklingen ska vända.

Under 2016 dog eller skadades 11 500 civila under striderna, enligt FN. Läget beskrivs som rörligt och svårförutsägbart. Det går inte att säga att ett område som anses säkert i dag också kommer att vara det i morgon.

Flera partier här i riksdagen har lyft upp krav om att tillfälligt stoppa utvisningarna till Afghanistan. Visst kan man tycka att Migrationsverket i sitt rättsliga ställningstagande borde komma till slutsatsen att utvisningar till Afghanistan ska stoppas, men så blev det inte. Som politiker bär vi ansvar för att se verkligheten som den är och hitta lösningar på de utmaningar som visar sig omkring oss. Om vi ser att en stor grupp människor far väldigt illa av de lagar som stiftas här inne är det vår plikt att ändra dem.

Vänsterpartiet har en rad förslag som migrationsminister Heléne Fritzon och kammaren kan ta tag i här och nu. Vi kan införa en amnesti för ensamkommande som har varit här i Sverige i mer än ett år eller någon annan tidsgräns. Vi kan riva återtagandeavtalet med Afghanistan. Landets flyktingminister har vädjat till Sverige om att inte utvisa människor dit eftersom man inte klarar av att ta emot dem. Vi kan dra tillbaka den tillfälliga lag som splittrar familjer, skapar otrygghet och försvårar för ensamkommande barn att få asyl i Sverige.

Det finns ytterligare sätt. Centerpartiet har fört fram förslag om att de som godtyckligt skrivits upp i ålder eller hunnit fylla 18 ska få en ny prövning. Rädda Barnen har föreslagit att man ska undanta Afghanistan från internflyktsprincipen med hänvisning till det svåra och oförutsägbara säkerhetsläget. Vi i Vänsterpartiet är öppna för alla förslag som kan göra att ungdomarna får stanna, andas ut och hjälpa till att bygga landet.

Herr talman! Poängen är att det visst går att göra något om man vill. Regeringen och migrationsminister Heléne Fritzon har mycket makt i sina händer. Vi här inne i riksdagen har mycket makt i våra händer. Frågan är vad den är värd om den inte används för att göra livet bättre för unga som nu väntar i ovisshet och fruktan.

I dag står samtliga av riksdagens partier inför frågan: Vad gör ni med er makt när ni ser unga människor fara illa?

Vad svarar ni de unga som är så rädda för utvisning att de inte längre vill leva? Vad gör ni med er makt när de som möter ungdomarna varje dag – socionomer, lärare, gode män, fosterhemsfamiljer – knappt orkar med sitt viktiga arbete för att de tvingas möta konsekvenserna av rättsosäkerhet och orimliga beslut. Vad svarar ni de vuxna som försöker trösta livrädda unga på natten, de som får skjutsa dem till akuten när de har skurit sig i sin ångest, de som tvingas berätta för övriga ungdomar på boendet att en av deras vänner inte har sett någon annan utväg än att ta sitt liv? Vad gör ni när både Migrationsverkets egen kvalitetsuppföljning och rapporten från Vi står inte ut visar på så allvarlig rättsosäkerhet?

För mig och Vänsterpartiet är svaret tydligt: Det krävs politisk handling för att unga ska få stanna, och den krävs nu. Vad gör ni?
(Applåder)

Anf. 8 FREDRIK MALM (L):

Herr talman! De senaste åren har många ensamkommande unga kommit till Sverige. Under 2015 kom fler än 35 000, framför allt från Afghanistan och dess grannländer. Tidigare har de flesta ensamkommande fått stanna i Sverige. Nu har situationen förändrats, den är annorlunda nu och fler får avslag. Regelverket har blivit stramare. Sverige har också, liksom flera andra EU-länder, slutit avtal med Afghanistan som möjliggör avvisningar. Dessutom visar medicinska åldersbedömningar att många ensamkommande är äldre än vad de har uppgett för svenska myndigheter.

Herr talman! Sverige ska föra en human flyktingpolitik. Samtidigt vet vi att alla människor inte får stanna i Sverige. Detta är tunga och svåra beslut som rör många människor, inte bara den enskilde utan även människor runt omkring. Vi måste värna asylrätten. Det innebär att vi ska ge uppehållstillstånd och en framtid i Sverige till dem som har skyddsskäl. Vi ska möjliggöra ett liv i Sverige för dem som har skyddsskäl. Personer som inte har skyddsskäl kommer att behöva lämna vårt land.

Många gånger knyts mycket starka band mellan personer som söker asyl, inte minst de ensamkommande, och människor som befinner sig runt omkring dem i deras närhet, människor som engagerar sig väldigt mycket, som hjälper väldigt mycket och som bryr sig väldigt mycket. Den som jobbar med ensamkommande unga måste stärkas i sin roll. Det handlar om att vara ett professionellt stöd för den unge här och nu, oavsett var någonstans den unge kommer att ha sin framtid.

Liberalerna menar att Sverige ska föra en human och rättssäker asylpolitik. Det innebär också att personer som har fått besked om avslag kommer att behöva lämna Sverige. Men Sverige har också ett ansvar att se till att den tid som en person befinner sig i Sverige, fram till att denna person ska lämna Sverige, ska vara meningsfull och präglas av värdighet.

Många vittnar nu om – vi ser tydliga exempel på detta – hur den psykiska hälsan bland många asylsökande, inte minst ensamkommande, är mycket dålig. Här måste samhällets stöd förbättras på olika sätt. Vi liberaler menar att det samtidigt borde finnas större möjligheter till kortare och mer yrkesinriktade utbildningar som också är gångbara i andra länder för personer som inte kommer att kunna stanna i Sverige. Om man har varit här i flera år och sedan tvingas lämna Sverige ska man kunna ha med sig

någonting som kan vara gångbart i hemlandet eller där man kommer att vara i framtiden. Det tycker jag är ett viktigt ansvar som vi har i Sverige. Vi har fört en politik som har inneburit att många människor söker sig hit. Många människor får nu inte stanna, men vi måste fylla den tid som människor är här så att den blir meningsfull och så att vi undviker de mycket stora problem med psykisk ohälsa och annat som följer.

Herr talman! Handläggningstiderna för asylbesked är alltför långa. Denna väntan är destruktiv, och den är givetvis särskilt svår för många unga. Regeringen har med sin otydliga och ambivalenta politik bidragit till denna långa väntan.

Statsministern stod här i kammaren i går och predikade kortare handläggningstider. Men vi vet att detta bara är tomma ord. Regeringen har drivit igenom bristfällig lagstiftning. Även Migrationsverket konstaterar att regeringens lagändringar medfört en ökad röra i ärendehantering. Regeringen bidrar inte till att korta handläggningstiderna. I stället fattar man beslut som ökar väntetiderna och som skapar oklarhet om vad som gäller. Detta drabbar i hög grad också ensamkommande unga.

Som exempel har regeringen drivit igenom en rättsosäker lagstiftning som innebär uppehållstillstånd för gymnasiestudier. En rad remissinstanser kritiserade detta, framför allt för att det tvingar rektorer och lärare att bli en del av asylprocessen.

Regeringen har infört en rad förändringar som försämrar asylprocessen och integrationen i Sverige. De alltför korta uppehållstillstånden skapar också ökad byråkrati. Därtill försvårar regeringen för barnfamiljer från Syrien att kunna återförenas i Sverige. Man försöker sedan lappa och laga i denna röra, så att det blir ännu rörigare. Ett tydligt exempel på detta fick vi med Miljöpartiets artikel i dag, där man vill ha ytterligare en lagstiftning för att rätta till problem i en annan lagstiftning, som i sin tur skulle rätta till problem i en tidigare lagstiftning, som i sin tur redan från början skapade en ökad röra.

Denna röra och rättsosäkerhet i asylprocessen, som Socialdemokraterna och Miljöpartiet har skapat i svensk migrationspolitik kommer att ta mycket lång tid att åtgärda. Och debatten i dag är också i sig ett bevis på hur illa det är ställt med detta.

Anf. 9 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Det råder ingen tvekan om att situationen i Afghanistan är allvarlig. Det är därför av största vikt att Migrationsverket noggrant följer utvecklingen av säkerhetsläget i landet.

Kristdemokraternas migrationspolitiska utgångspunkt är att värna asylrätten och att Sverige har ett moraliskt ansvar att hjälpa medmänniskor i nöd. Vi från Kristdemokraterna menar att varje bedömning ska vara i enlighet med FN:s flyktingkonvention och prövas individuellt. Det är via vårt rättssystem som besluten ska tas.

Kristdemokraterna har alltid stått upp för en human och generös flyktingpolitik som erbjuder en fristad för människor på flykt från förtryck. Samtidigt förespråkar vi en ordnad och ansvarsfull integrations- och migrationspolitik. Den som inte har asylskäl eller annat skyddsbehov måste tyvärr återvända.

Migrationsverket följer svensk lag så som riksdagen har fattat beslut om, och majoriteten av de ensamkommande barnen från Afghanistan har

skyddsbehov. Det återspeglas också i att 83 procent av de ensamkommande barnen från Afghanistan har fått uppehållstillstånd.

Herr talman! Migrationskrisen blev 2015 en svår utmaning för EU och för Sverige. De stora flyktingströmmarna blev ansträngande för vårt samhälle. Från att Sverige 2004 tog emot 388 ensamkommande och 2014 tog emot 7 049 till att man år 2015 tog emot 35 369 blev det naturligtvis en enorm utmaning för vårt samhälle. Det fanns helt enkelt inte längre resurser hos myndigheterna för tjänstemän, tolkar, socialsekreterare, lärare, bostäder med mera.

Herr talman! Samtidigt ska solidariteten, humaniteten och asylrätten värnas. Om övriga EU-länder hade tagit emot lika många asylsökande per capita som vårt land gjorde 2015 hade unionen gemensamt kunnat välkomna 8 miljoner asylsökande under ett år.

Inga barn eller minderåriga ska utvisas till Afghanistan, eller för den delen till något annat land, om det inte finns ett ordnat mottagande där. Situationen i hemlandet ska alltid beaktas, och det ska alltid göras en individuell prövning.

Migrationsverkets senaste lägesanalys om Afghanistan bygger på uppgifter från egna utvärderingar men också på olika FN-organs analyser. Lägesanalysen visar att säkerhetsläget i landet har försämrats men att det finns stora regionala skillnader. Som jag har förstått råder det i två av 34 regioner krigsliknande tillstånd, men det råder inte i hela landet.

Migrationsverket har att följa olika konventioner och har i uppdrag att göra individuella bedömningar på ett rättssäkert sätt.

Herr talman! Jag satt i riksdagen 2001 när vi i socialförsäkringsutskottet i november fick till stånd ett tillkännagivande för en ny instansordning och rättsprocess för asylsökande. Syftet var att få mer öppenhet i besluten genom att förlägga hanteringen på domstolar. Det skulle också finnas möjlighet till överklagande och till en muntlig förhandling. Det blev ett tvåpartssystem som skulle förbättra beslutsprocessen. Landinformationen skulle också bli mer öppen. Det gällde på vilken landinformation som Migrationsverket skulle fatta sina beslut. Tanken var också att det skulle bli en snabbare hantering av asylärenden.

För ensamkommande var målet att det skulle fattas ett beslut inom tre månader. Det här hade vi från Kristdemokraterna och flera flyktingvänliga partier slagits för under en ganska lång tid. Vi var väldigt nöjda med att få till stånd denna rättsprocessordning. En utvärdering från 2009 visade att i princip alla partier var positiva till den nya ordningen. Det var även alla parter och ombud för de asylsökande.

Men med de många ärenden som fanns 2015 var det naturligtvis oerhört svårt att nå de uppsatta målen om snabba beslut. Dessutom ska besluten vara rättssäkra, så det här med snabbhet kontra rättssäkerhet är också en viktig avvägning.

Herr talman! Jag tror inte att vi ska ändra på systemet för hur man fattar beslut. Jag tror inte att det ska ligga på oss politiker. Det här är den ordning med human flyktingpolitik som vi under lång tid drev igenom. Det ska krävas mycket för att vi ska ändra i den ordning som vi nu har.

Med detta hoppas jag att det ska bli en snabbare hantering av dessa ärenden. Det tror jag att vi alla kan vara eniga om.

(Applåder)

Anf. 10 Statsrådet HELENE FRITZON (S):

Herr talman! Jag vill tacka för värdefulla inlägg i debatten.

Jag vill inleda med att rikta mig till Vänsterpartiet. Jag gömmer mig verkligen inte. Jag har varit kommunalråd i 25 år och tror inte att jag har omdömet om mig att jag gömmer mig som politiker. Jag må vara ny som statsråd, men jag har en politisk bakgrund där jag vet vad gömma sig betyder.

Däremot respekterar jag riksdagens beslut, och det är inte att gömma sig. Jag respekterar fullt ut riksdagens beslut om vilken ordning som vi ska ha för asylprövning i Sverige. Jag respekterar också att Vänsterpartiet har en helt annan uppfattning. Vänsterpartiet vill ju ha fri invandring och amnesti, och det är man naturligtvis fri att både framföra och tycka.

I den här debatten företräder jag hela regeringen. Regeringens uppfattning är att det inte i dag är angeläget med ytterligare lagstiftning på det här området. I det sammanhanget vill jag replikera till Moderaterna, att jag inte tror att någon regering kunde förutse det som hände 2015. Varje regering, oavsett hur den hade sett ut 2015, hade behövt fatta erforderliga beslut som innebar lagstiftning. Jag tycker att det är bra att regeringen gjorde en överenskommelse med de borgerliga partierna. Den har burit framåt i många frågor.

Det var viktigt och avgörande med en tillfällig lag. Bestämmelserna om medicinska åldersbedömningar var en del i detta. De var viktiga för att processen ska kunna fungera. Men jag ser inte att vi i dag skulle kunna underlätta asylprocessen genom att införa ytterligare en lag. Om man vill göra en förändring vill jag vara tydlig med att det är lagstiftning som gäller, och då är det riksdagen som måste fatta beslut.

Det tog sju månader för regeringen att ta fram underlaget till den tillfälliga lagen. Jag har nu fått löfte från generaldirektören om att alla ärenden som rör ensamkommande barn som kom hit 2015 och 2016 ska prövas före årets slut. Det är lite mindre än fyra månader dit. Jag ser då att man på ett bra sätt kan hantera också dessa prövningar.

Det förekommer många siffror i debatten. Låt mig ändå säga att i alla de ärenden som Migrationsverket under detta år har hanterat och som gäller ensamkommande barn är utfallet positivt. Beslut om uppehållstillstånd har fattats i 83 procent av de ärenden som berör ensamkommande barn från Afghanistan. För alla länder är siffran 82 procent.

Mitt fokus är tydligt och klart. Det handlar om att fortsätta med arbetet att få ned handläggningstiderna. Migrationsverket har en enorm arbetsbelastning. I mottagningen finns det i dag 88 000 personer som väntar på att få beslut. Även om man under detta år kommer ned i ungefär 28 000 asylsökande pågår det ändå ett arbete med att pröva ansökningar från 88 000 personer. Det är viktigt att känna till för att man ska skapa en förståelse för att det är en hög arbetsbelastning på Migrationsverket.

(Applåder)

Anf. 11 JOHAN FORSSELL (M):

Herr talman! Vi har nu hört representanter från de olika partierna. De flesta av oss inser nog att många människor som sökt asyl i Sverige befinner sig i en svår situation med för långa väntetider. Det är svåra frågor som inte alltid har några bra svar. Det är naturligtvis särskilt problematiskt när

det gäller personer som är minderåriga. För dem har vi som nation ett särskilt stort ansvar, och vi tar också ett särskilt stort ansvar genom till exempel särskilda boendeformer. Vi ställer också väldigt höga krav på ett ordnat mottagande vid återvändandet.

Sedan finns det också skillnader i debatten. En av dessa skillnader är huruvida politiken ska fatta beslut om en särskild amnesti eller inte. Det är ju Vänsterpartiets förslag, och Vänsterpartiet har också tagit initiativ till den här debatten – tack så mycket. Möjligen är det också vad det ena regeringspartiet förespråkar.

Jag vill gärna upprepa det som jag inledde med att säga. Vi ska värna den ordning som vi har i Sverige med individuella bedömningar där det är myndigheters och domstolars kompetens som avgör, inte politikens nyckfullhet. Vi bytte system i bred politisk enighet, och det är viktigt att vi är långsiktiga i detta. Ytterst är det här en fråga om rättssäkerhet. Myndigheter och domstolar är betydligt bättre lämpade att avgöra säkerhetssituationen i ett land långt borta än vad vi riksdagsledamöter är.

Vi ska inte ha ett system där det är andra faktorer än just asylskälen som är avgörande. Det vore inte långsiktigt och inte humant. I stället ska vi hålla fast vid den ordning som vi har. Det finns naturligtvis saker som kan och måste förbättras, inte minst de långa handläggningstiderna. De för inte någonting positivt med sig. Tvärtom måste högsta prioritet ges till att korta dem. Oavsett om man beviljas asyl eller om man ska återvända till hemlandet måste man snart få ett besked om hur framtiden ska te sig.

Som jag också sa inledningsvis måste vi vara långsiktiga. Det här området är för viktigt för att präglas av ryckighet och osäkerhet.

Jag tror inte att det är möjligt för Sverige att som ett litet enskilt land återgå till den migrationspolitik som gällde före 2015. Utan vi behöver ett regelverk som fortsätter att ligga i linje med vad som gäller i omvärlden, inte minst i våra nordiska grannländer. Överlag tror jag att vi som nation också har mycket att vinna med mer samarbete med våra nordiska grannländer. Det vore välkommet om regeringen presenterade ett samlat besked om hur den ser på framtiden för dessa frågor efter att den tillfälliga lagen löpt ut.

Skuggsamhället nämndes här tidigare. Detta är något som gör mig och många andra väldigt bekymrade. Vi riskerar att snart stå inför en situation med kanske 60 000, 70 000 eller ännu fler människor som lever i Sverige trots att de har fått besked om att de inte har asylskäl utan ska återvända. Här måste politiken vara tydlig. Om man har asylskäl ska man få uppehållstillstånd och snabbt komma in i studier eller arbete. Om man saknar det ska man återvända hem.

Moderaterna har presenterat ett flertal förslag vad gäller detta. Jag upplever inte att regeringen tar återvändandearbetet på tillräckligt stort allvar. Siffrorna talar tyvärr för sig själva. Vi har bland annat föreslagit en skärpt preskriptionstid. Det finns även ett generöst återvändandebidrag som man kan använda för att bygga upp ett bra liv i sitt hemland. Man är även välkommen tillbaka som till exempel arbetskraftsinvandrare om man finner arbete.

Principen måste dock vara klar. Det ska vara skillnad mellan ja och nej i asyprocessen, inte bara för att skuggsamhällen där människor far illa är dåligt utan faktiskt också för att våra resurser måste gå till de människor som har allra störst behov av dem.

Anf. 12 PAULA BIELER (SD):

Herr talman! Jag vore inte mig själv om jag inte åtminstone kort kommenterade det lilla replikskiftet mellan statsrådet och Moderaternas Forssell gällande vad man kunde förutse och vad man inte kunde förutse.

Vi hörde från statsrådet att nog ingen regering hade kunnat förutse vad som skulle hända hösten 2015. Vi hörde från Johan Forssell att åtgärder vidtogs alldeles för sent. Jag är benägen att hålla med Johan Forssell. Jag är också övertygad om att den moderatledda regeringen mycket väl såg vad som var på väg att ske men ändå inte agerade. Jag är glad att Moderaterna nu tycks ta detta på allvar igen och åter talar om att man kan förutse vad som kommer att hända och att man kan ha en politik som driver i den ena eller andra riktningen.

Från Vänsterpartiets Christina Höj Larsen, som är initiativtagare till denna debatt, fick vi höra ett anförande som på många sätt kunde tolkas som att målet med vår asylpolitik i princip ska vara att alla ska få stanna. Att komma hit är sättet för att få hjälp. Min och Sverigedemokraternas utgångspunkt är att målet med en flykting- och asylpolitik är att hjälpa och att hjälpa så många som möjligt så effektivt som möjligt.

Jag sa i mitt förra anförande att de tre stora partierna åtminstone står upp för att regler och beslut ska följas och respekteras, och nu har vi sett ytterligare några partier på den högra sidan som gör det. Men vi har också hört från övriga partier att anledningen till den tillfälliga lagen och inskränkningar framför allt är att Sverige inte klarar av att hantera situationen. Det är förvisso sant. Den lagstiftning och det system vi har haft tidigare har inneburit en orimlig börda för Sverige, och vi har haft ett mottagande som inte är värdigt för någon.

Det var också detta som var min ingångspunkt när jag för väldigt många år sedan först började titta kritiskt på den invandringspolitik som Sverige för. Men ju mer jag har fördjupat mig i frågan och tittat på detta har jag landat i att den politik vi för är inte värdig någon som vill hjälpa på fullt allvar och vill nå ut till de mest behövande. Den skapar ett system där de som får hjälp är de som vänder sig till smugglare, kriminella, och som tar sig hit på livsfarliga vägar och riskerar sitt liv och lämnar sin familj i hopp om att kanske nå en plats där man eventuellt ger dem hjälp.

Sverigedemokraterna talade redan före krisen 2015, som alla nu talar om, om att det asylsystem som vi har för flyktinghjälp måste inte bara vi utan hela västvärlden faktiskt se över i grunden. Det är inte byggt för en tid där nya flyktingströmmar skapas. Vi måste säkerställa och se till att vi får till ett system där människor får skydd, en fristad, så tidigt som möjligt. Och därefter måste vi se över vilka som behöver vidarebosättning, vilka som behöver ett permanent nytt hem och hur vi kan rusta de andra för att de ska kunna återvända och bygga upp sitt land på nytt när den möjligheten förhoppningsvis en dag ges.

Jag är glad över att Liberalerna i dag också talar om att rusta personer för att de ska kunna bygga upp och verka i det land de en dag ska återvända till.

I detta hoppas jag att vi så småningom kommer att landa genom denna diskussion. Det är ditåt vi måste sträva – inte efter att få så många som möjligt att ta farliga vägar hit och få stanna här, utan hur vi ska hjälpa så många som möjligt.

(Applåder)

Anf. 13 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Det har varit väldigt intressant att följa vad som hittills har sagts under denna debatt. Många har lyft upp att det är viktigt att hålla fast vid den ordning som vi har och att säkerställa att vi följer de beslut som riksdagen har fattat. Detta är viktigt och intressant.

Vi har en instans- och processordning för hur man ska hantera migrationsärenden, vilken riksdagen har fattat beslut om och som inte längre är så ny. Vad jag kan se är den inte något som ifrågasätts här i dag, utan vi är alla nöjda med den. Vi vill ha rättssäkra, individuella prövningar, och vi vill att de beslut som fattas ska ha föregåtts av en ordentlig process där människors skäl har kunnat bedömas.

Vad vi ser nu är dock att människor drabbas väldigt hårt av att handläggningstiderna blir långa. De beslut som vi faktiskt har fattat här i kammaren har omkullkastats på grund av både långa handläggningstider och en ny praxis på myndigheten som går stick i stäv med det som vi gemensamt har beslutat.

Det tydligaste exemplet på vad jag tar upp är det faktum att vi redan 2015, då vi antog den tillfälliga lagen, sa att barn och barnfamiljer skulle undantas om de kom före 2015. Det har därefter dock inte förverkligats för ensamkommande eftersom ett nytt beslut fattades av Migrationsverket, vilket gick stick i stäv med detta.

De långa handläggningstiderna gör också att de som kom hit som minderåriga och i stor utsträckning skulle ha fått stanna om deras ansökningar hade beviljats när de var minderåriga nu riskerar att få avslag. Man kan fråga sig vad vi då ska göra och vad vårt ansvar här i kammaren är när vi står inför en situation att de människor som skulle fått stanna med den lagstiftning som vi har fattat beslut om inte får det trots att det var tanken från början. Och det sker på grund av Sveriges byråkrati och på grund av vår oförmåga att handlägga ärenden skyndsamt och ge människor en rätts-säker och effektiv prövning så som det var tänkt.

Jag tycker att vårt ansvar är att agera. Vi ska inte bara argumentera för att behålla status quo, utan vi ska göra något för att säkerställa att det vi från början ville med lagstiftningen också blir av. När vi ser att lagstiftning får orimliga konsekvenser eller drabbar enskilda människor hårt måste vi analysera det och se om det finns något vi kan göra för att förändra situationen.

Detta gäller särskilt när vi vet att det handlar om unga människor som har bott här under lång tid och när vi vet att det handlar om människor som riskerar att drabbas av psykisk ohälsa eller faktiskt också funderar på självmord och liknande. Vi har redan sett detta vid ett antal tillfällen. Vi behöver då fundera på vad vi kan göra.

Det finns självklart saker som vi kan göra som samtidigt respekterar den nya instans- och processordningen och som gör att vi även i fortsättningen har en individuell prövning. Men vi måste hitta lösningar som gör att den grupp som kom som ensamkommande under 2015 också får en möjlighet att stanna.

Flera partier har gett vissa svar. Jag vet att det finns engagerade människor inom alla partier, inte minst Centerpartiet och Vänsterpartiet. Det är dock fortfarande lite oklart hur andra partier ställer sig till att försöka hitta lösningar som säkerställer att människor inte drabbas på det sätt som vi nu ser. Jag hoppas få ytterligare tydliggöranden under debatten.

Anf. 14 JOHANNA JÖNSSON (C):

Herr talman! Vi i Centerpartiet har lagt fram flera förslag som skulle förbättra situationen för de ensamkommande, men också för samhället som helhet. Vi har i våra förslag försökt hitta en bra balans mellan humanitet och någon form av ordning och reda. Sedan tidigare har vi varit tydliga med att vi vill återinföra särskilt ömmande omständigheter som grund för skydd. Vi röstade nej till den tillfälliga lagen, som begränsade den här möjligheten. Vi anser även att barn och ungdomar under 18 år ska ha permanenta uppehållstillstånd.

Samtidigt innebär en sådan uppdelning, som ger bättre villkor till minderåriga, att incitamenten att ljuga om sin ålder ökar. Vi är fullt medvetna om det här och anser därför att åldersbedömningar är nödvändiga, även den medicinska delen. Nej, det är inte helt rättssäkert, men det är ändå ur vårt perspektiv nödvändigt. Minderåriga ska ha större stöd än vuxna, men större stöd innebär också större kostnader. Vi måste i så stor utsträckning som möjligt se till att de resurserna går dit det är tänkt. Visst finns det personer som faktiskt inte vet exakt hur gamla de är eller som fått fel ålder angiven utan eget uppsåt. Personligen kan jag i viss utsträckning förstå om man chansar. Men det är samtidigt viktigt att vi är tydliga med att den som medvetet ljugar om sin ålder inte ska få några fördelar för det. Det ska såklart inte heller vara möjligt för den som har begått brott att komma undan lindrigare genom att ljuga om sin ålder eller om sin identitet, och det är bra att skärpningar har gjorts här.

Även efter åldersbedömning har vi dock tusentals personer som var minderåriga när de kom och när de sökte skydd här, men som har hunnit fylla 18 år under den långa handläggningstiden. Oftast leder det till att de får avslag på sin ansökan. De finns inte med i migrationsministerns siffror om 83 procent som fått bifall. För att minska otryggheten och öka förutsägbarheten anser vi i Centerpartiet att det är åldern man hade när man lämnade in ansökan som ska gälla vid beslut. Att vi låter minderåriga leva här med sin oro i flera år för att sedan, precis när de fyllt 18, utvisa dem till ett land där de helt saknar nätverk och där många inte har varit är helt enkelt inte rätt.

Centerpartiet anser också att den som kan försörja sig själv och som följer lagar och regler ska få möjlighet att stanna i Sverige. Vi har brist på arbetskraft, även inom många yrken som kräver kortare utbildning eller ingen utbildning alls. Många av de unga som kom 2015 har redan hunnit lära sig svenska, och flera har erbjudanden om jobb eller jobbar. Men alltihop försvåras av snåriga regler, och i slutändan beviljas arbetstillstånd bara till den som har en giltig id-handling. För afghaner betyder det ett pass, något som många saknar. Här har regeringen utlovat förbättringar, men ännu har vi inte sett några sådana, och det är bråttom nu. Vi vill även öka möjligheterna att stanna via stipendier och liknande, och vi anser att de omflyttningar som sker när personer fyller 18 under asylprocessen behöver upphöra.

Skulle då alla få stanna om bara Centerpartiets förslag blev genomförda? Nej, men det skulle innebära större möjligheter för fler. Skulle förslagen innebära att väldigt många fler skulle söka sig till Sverige? Nej – dels för att världen och vägen till Sverige ser helt annorlunda ut i dag än 2015, dels för att förslagen framför allt skulle riktas mot en avgränsad

grupp, som består av ett antal enskilda människor som har fallit mellan de stolar som vi här inne har flyttat runt sedan de kom hit.

Anf. 15 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! Det är märkligt att höra Heléne Fritzon säga att det är att respektera riksdagens beslut att inte göra någonting. Då kan man verkligen undra vad vi håller på med hela dagarna. Det är mycket vanligt att vi ändrar lagstiftningen när vi ser att den inte fungerar. Det kan gälla arbetsmarknadspolitiken, skattepolitiken och en rad andra områden. Det är vårt ansvar att stifta lagar. Ibland ser vi att det inte blir så som vi vill. I det här fallet, när så många människor far illa, tycker jag att det är uppenbart att det inte blev som vi vill. Att det skulle vara fel och respektlöst mot riksdagen är helt obegripligt. Då skulle vi aldrig kunna stifta några nya lagar.

Vänsterpartiet vill att vi ska ha lagar som fungerar bra och rättssäkert, så att man inte ska behöva amnestier. Det är inte alls fråga om att vi skulle ifrågasätta den reglerade invandringen. Snarare är det fråga om att vi ser verkligheten som den är för så många av er som sitter uppe på läktaren i dag.

Vi hör många här prata sig nästan blåa i ansiktet om rättssäkerheten. Jag vill verkligen rekommendera alla i den här kammaren att läsa en rapport som kom för två dagar sedan. Det är Vi står inte ut som har samlat och sammanställt exempel på den oerhörda rättsosäkerhet som har drabbat just den här gruppen. Jag skulle vilja ge ett talande exempel. Det handlar om åldersbedömning. Ett syskonpar anländer till Sverige 2015. De uppger exakta födelsedagar vid asylansökan. En är född 1998, den andra 2000. De lämnar skoldokument, läkarintyg, foton på sig under uppväxten med mera. Efter Migrationsverkets utredning har de nu fötts 1997 respektive 1998 och har en åldersskillnad på sju månader. Det är i så fall ett mirakel. Båda får avslag. Den här rapporten är full av sådant.

Om vi alla är överens om att vi ska ha en ordning med rättssäkerhet och vi ser att det inte är så är det vårt ansvar att göra någonting åt det. Det är att respektera befolkningen, alla som sitter här och Sveriges riksdag.

Sedan kommer vi då till frågan om de 85 procenten. Det är också en väldigt intressant fråga som vi kan titta lite på. Vad betyder det här med att 85 procent av barnen får stanna? Det betyder bara att barn inte utvisas förrän de räknas som vuxna. I siffran 85 procent, som migrationsministern väldigt ofta lyfter fram, ingår inte de som har hunnit fylla 18 medan de har väntat och väntat och väntat. Barn som skrivs upp i ålder av någon handläggare som bara tittar på dem eller knappt har sett dem räknas inte heller in i de där 85 procenten. När vi tittar på de verkliga siffrorna är det 39 procent. Det är en jättestor skillnad.

Det är på grund av vårt ansvar för alla dem som är i migrationsprocessen, på grund av vårt ansvar för varenda människa, som vi nu måste göra någonting. Jag tror att svaret är en amnesti. En socialdemokratisk regering har faktiskt gjort det förut. Det skulle inte alls vara konstigt. Vi är ganska många som vill hjälpa till. Sedan finns det de som kan låtsas som att världen är annorlunda och att 20 000 personer bara kommer att försvinna. Så kommer det inte att vara. Vårt ansvar är att ta tag i verkligheten och se den som den är. Jag vill att vi ska börja ta steg för det redan i dag.

(Applåder)

Prot. 2017/18:3
13 september

*Aktuell debatt om
situationen för
ensamkommande*

Anf. 16 FREDRIK MALM (L):

Herr talman! Jag lyssnar på migrationsministern. Givetvis ska inte särskilt mycket skugga falla över Heléne Fritzon, eftersom hon är ny i denna roll. Det är förstås mycket riktigt att ingen kunde förutse det som hände hösten 2015 i bemärkelsen av den väldigt stora omfattningen. Europeiska unionens rättsakter sattes i praktiken ur spel, och vi fick de stora konsekvenser vi fick. Givetvis kunde ingen förutse detta.

Men sanningen är att de långa handläggningstider som vi har i Sverige inte enbart är en konsekvens av att väldigt många människor kom 2015. De är också en konsekvens av beslut som riksdagen har fattat och som regeringen har drivit igenom. Dessa beslut har inneburit att man skapat en väldigt stor oreda inom mottagningssystemet och asylprocessen i Sverige.

Jag vill påpeka att det inte är Liberalerna som har bidragit till att det i Sverige finns tillfälliga uppehållstillstånd på 13 månader. Det var inte heller det migrationsöverenskommelsen landade i. Det var Socialdemokraterna och Miljöpartiet som drev igenom att det i Sverige ska finnas uppehållstillstånd som bara är hälften så långa som etableringen för integration. Detta har skapat en närmare kaosartad situation.

Migrationsministern säger: I år kommer det bara 28 000 och söker asyl; nu kommer alltså handläggningstiderna att kortas.

Ja, för dem! Men samtidigt ska alla de väldigt korta tillfälliga uppehållstillstånden förnyas. Det betyder att det skapas en helt ny byråkrati och oreda på Migrationsverket, som dessutom har en rad andra viktiga uppgifter att hantera i hela mottagningssystemet, även vad gäller arbetskraftsinvandring och en hel del andra saker. Där korkar systemet också igen.

Herr talman! De väldigt korta tillfälliga uppehållstillstånden som regeringen drev igenom leder alltså till ökad byråkrati. De leder till längre handläggningstider och sämre integration.

Väntetiderna blir längre samtidigt som vi vet att många inte kommer att få stanna i Sverige. Det leder till frågan: Hur hanterar vi som land det ansvar vi har? Hur hanterar vi den tiden, som kan vara ett antal år, för de människor som väntar här?

Liberalerna menar att det borde gå att hitta möjligheter till kortare utbildningar, yrkesinriktade utbildningar – till exempel med mycket engelska, inriktade mot vårdsektorn och annat – som kan ge någon typ av certifikat som kan vara gångbara i andra länder. Om man kommer att behöva lämna Sverige får man i så fall något med sig härifrån. Men regeringen säger inte att den vill det. I stället driver regeringen igenom en lagstiftning som ska tvinga in alla på gymnasiet, som inte är en yrkesinriktad skolform på det sättet. Det handlar i praktiken om gymnasieintroduktion.

Regeringen gör det alltså omöjligt för människor att skaffa sig en snabb väg och möjlighet att kunna bygga en framtid också utanför Sverige. För det första skapar man en stor röra i systemet. För det andra ser man till att använda den tid som människor är här på ett mindre klokt sätt, trots att det finns andra alternativ. Och för det tredje vill man, när man inser de här problemen, ha en ny lagstiftning för att rätta till de systemen. Och när den lagstiftningen inte fungerar kommer man hit och vill ha ytterligare lagstiftning för att rätta till det.

Herr talman! Det är inte märkligt att det blir väldigt rörigt för den som ska försöka hänga med i svängarna när det gäller hur Sverige ska få en fungerande migrationspolitik.

Jag tror att detta i slutänden kommer att leda till att vi efter nästa val förhoppningsvis får en annan majoritet i den här kammaren som kan se till att reda ut detta, så att vi kan få lite ordning och reda igen i svensk asylpolitik.

Anf. 17 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Den humanitära krisen i världen innebär att mottagandet av asylsökande i Sverige är och har varit under mycket hård press. Många kommuner har gjort bedömningen att de inte har förmått leva upp till det som krävs för att garantera rättigheterna för dem som anländer. Särskilt allvarlig är situationen för de barn som har kommit hit.

Kristdemokraterna har tidigare motionerat om att inrätta en nationell krissocialjour med särskilt ansvar för ensamkommande barn och unga och att den bör inrättas under Statens institutionsstyrelse. Krissocialjouren ska finnas som en resurs för kommuner som behöver avlastning i arbetet med ensamkommande. Den nationella krissocialjouren bör också ha befogenhet att upprätta mottagningsboenden, rekrytera familjehem, gode män och särskilt förordnade vårdnadshavare samt kunna ansvara för familjehemsplacering och verka som stöd för kommuner.

Herr talman! Kristdemokraterna har stått bakom större delen av migrationsöverenskommelsen från oktober 2015. Den är viktig. Men med den tillfälliga lagen har regeringen tyvärr tagit bort möjligheten att bevilja uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter för vuxna och särskilt ömmande omständigheter för barn. Det innebär att grunden för uppehållstillstånd inte längre finns för några av de mest sårbara personerna som nu befinner sig här.

Vi har varit med om och tycker att det är bra att vi har fått till lagen som gör det möjligt för studerande på gymnasienivå att få längre uppehållstillstånd och att sedan kunna söka arbete. Det är en bra väg för ensamkommande att kunna stanna kvar i Sverige.

Herr talman! I går tog jag emot organisationen Vi står inte ut som har gjort den här namninsamlingen. Jag har enormt stor respekt för hela det civila samhället, för lärare, socialsekreterare och andra som har engagerat sig starkt för de ensamkommande. Jag tror att det engagemanget är viktigt, både som stöd under tiden man är asylsökande och som stort stöd i integrationsarbetet.

Jag tror att alla är överens om att väntetiderna måste kortas, särskilt för barn och unga. Vi kan inte ha det som det är nu. Man hinner integreras, bli en del av samhället, lära känna klasskompisar och så vidare. Vi förstår alla att det är oerhört svårt att rivas upp från den situation där man har börjat etablera sig i Sverige. Samtidigt måste vi ha en rättssäker process, så att det inte tas så snabba beslut att de inte blir bra. Det är helt enkelt en viktig avvägning.

Jag tror dock att det som Vänsterpartiets representant gör när hon står här och överprövar migrationsdomstolarnas och Migrationsverkets beslut är en farlig väg att gå. Det var det vi inte skulle göra. När det gäller vad som ligger bakom de olika besluten är det svårt att här i debatten gå i svaromål på en exakt fråga som tas upp.

Det finns också några frågetecken när det gäller Miljöpartiets inspel här. Är det ett gemensamt inspel från regeringen som vi ska ta till oss? Miljöpartiet ingår i regeringsunderlaget. Det är därför viktigt att få veta om det är ett inspel som regeringen gör för att på något sätt bjuda in Alliansen till överenskommelser.

Anf. 18 Statsrådet HELENE FRITZON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att rikta mig till Vänsterpartiet och Christina Höj Larsen som uppenbarligen vill misstolka mitt svar. Jag vill vara mycket tydlig och upprepar att regeringen självfallet följer av riksdagen fattade beslut. Så är det.

Jag har också sagt att regeringen inte bedömer att svaret skulle vara ny kompletterande lagstiftning. Skälen för att det inte skulle vara en framgångsrik väg har jag redovisat här i talarstolen.

Jag har det största förtroende för den ordning som riksdagen har beslutat om. Det är en myndighet, i det här fallet Migrationsverket, som har att pröva såväl skyddsbehovet som säkerhetsläget i landet.

Jag har också sagt att jag känner stor oro över att vi har långa handläggningstider. Det är såklart, precis som Liberalerna och Fredrik Malm framför, ett stort bekymmer att handläggningstiderna är omfattande. Jag har försökt belysa att även om antalet kommande till oss ser ut att bli lägre detta år, runt 28 000, har vi 88 000 personer i mottagningen, varav 74 000 väntar på beslut. Det innebär en enorm belastning på Migrationsverket.

Utmaningarna är flera. De består också av att andra lagstiftande områden styr förutsättningarna, såsom boende, skola och utbildning. Det finns ett stort antal utmaningar i mottagandet.

Jag vill avsluta med att säga att jag har stor respekt för alla som på olika sätt engagerar sig för de asylsökande och nu för de afghanska ungdomarna. Men jag förväntar mig också motsvarande respekt för den ordning som vi har beslutat om, nämligen att myndigheterna gör allt de kan för att hantera den uppkomna situationen.

(Applåder)

Anf. 19 JOHAN FORSSELL (M):

Herr talman! Migrationspolitik är svårt – tro inget annat. Det finns inga enkla svar som löser alla problem och gör alla nöjda, även om det ibland låter så. Att införa en särskild amnesti för den som har väntat i tolv månader kan låta som ett förslag som löser alla problem. Men vad händer med den person som har väntat i elva månader och femton dagar? Det skulle onekligen skapa en hel del nya svåra gränsdragningsproblem i migrationspolitiken.

Det är däremot viktigt att betona att den person, han eller hon, som faktiskt har asylskäl får uppehållstillstånd i Sverige – oavsett om man är yngre än 18 år, om man är 18 år eller om man är äldre än 18 år. Enbart i fjol beviljades 71 000 personer uppehållstillstånd genom asyl. Frågan om åldern handlar i praktiken om möjligheterna att verkställa utvisning av personer som bedöms sakna asylskäl.

Man kan fundera mycket på vad som är rättssäkert och vad som inte är det. Jag kan säga en sak som jag vill mena inte är rättssäker: att stå och avgöra enskilda asylärenden i riksdagens talarstol. Vi har lämnat den ordningen. Vi gjorde det i bred politisk enighet, för denna ordning var inte

bra. Frågan ska avgöras av myndigheter och domstolar som ska fatta självständiga beslut efter noggrann prövning av säkerhetsläget i de olika länderna.

Däremot är handläggningstiderna ett problem. Som jag inledde med att säga måste detta få högsta prioritet. Oavsett om man har asylskäl eller om man saknar dem måste man, särskilt om man är minderårig, så snart som möjligt få veta hur framtiden ter sig. Jag förutsätter och hoppas att regeringen ger denna fråga högsta prioritet framöver.

Jag vill tacka mina meddebattörer, och jag vill tacka er – alla ni åhörare som har kommit hit i dag och lyssnat på debatten.

Anf. 20 PAULA BIELER (SD):

Herr talman! När är man barn, och hur länge är man barn? Hur länge åtnjuter man de extra åtgärder vi har för att skydda barn, som i egenskap av barn inte har samma möjligheter att ta ansvar för sitt eget liv?

I min värld är det ganska enkelt. Det handlar om den 18-årsdag som vi har satt som gräns för när man behandlar individer som barn och när man inser att de som vuxna ska kunna ta ansvar för sig själva. Det är också där vi, precis som Johan Forssell nyss var inne på, har skiljelinjen när det gäller utvisningar. När det handlar om barn ska det ske ordnat, med ett mottagande som är förberett och fungerar.

Det är också så fallet är i dag. Det har rapporterats om enskilda fall där en person mår väldigt dåligt, vilket såklart är oerhört tragiskt. Men det finns också otaliga exempel på hur de utvisningar som sker faktiskt fungerar och där det finns familjer eller närstående som tar emot. Det är den ordning vi har i dag. I min värld ska vi kanske snarare se över att man har valt att lösa en situation med att personer som saknar asylskäl och för tillfället inte är barn får längre uppehållstillstånd än vad som är rimligt.

Det som är relevant att ta med sig i diskussionen är vad vi gör för att säkerställa att hjälp ges till dem som behöver det, för att säkerställa att vi inte bidrar till kriminellas utnyttjande av personer och för att säkerställa att vi inte bidrar till en ordning som ökar lidandet i världen.

Vi kommer uppenbarligen inte att lösa detta här och nu i dag. Vi kommer nog inte att lösa det under de närmaste månaderna heller. Men jag hoppas att så många som möjligt framöver håller fokus på dessa värden i diskussionen.

(Applåder)

Anf. 21 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka alla som har deltagit i debatten. Tack till Vänsterpartiet för initiativet och till migrationsministern för inläggen! Jag tror att det är viktigt att vi har börjat diskutera detta, och det kommer nog att fortsätta. Detta är inte några problem som går över förrän vi hittar en lösning som gör att de unga får stanna.

Detta är någonting som Miljöpartiet driver. Vår kongress fattade beslut om detta i våras. Det handlar om att vi har försökt att lösa situationen sedan 2015 men att det inte har lyckats på grund av de saker som jag har tagit upp tidigare. Det är långa handläggningstider och nya praxisbeslut från Migrationsverket som gör att det som var tanken med lagstiftningen inte har blivit verklighet. Detta bedriver vi. Regeringen har inget sådant förslag i nuläget, men det är någonting som vi arbetar för.

Däremot har det under de senaste åren varit hela intentionen från regeringen när man har fattat beslut om denna lagstiftning att just denna grupp skulle få stanna. De skulle inte få tillfälliga uppehållstillstånd, utan permanenta. De skulle ingå i gymnasielagstiftningen och få den trygghet som det skulle innebära om de kunde veta att de fick vara kvar, gå i skola och sedan få möjlighet till permanenta uppehållstillstånd.

Det stora problemet är de långa handläggningstiderna – betydligt längre än vad vi kunde förutse. Detta drabbar enskilda människor oerhört hårt. Man kan säga att man inte ska göra någonting utan bara hålla fast vid nuvarande ordning. Det är det enda argument som jag har hört mot att göra någonting. Man kan också tänka att man ska försöka göra någonting för att förändra situationen. Jag tror verkligen på det senare. Det är det som är vårt ansvar: att se om lagstiftning drabbar enskilda människor på ett sätt som inte var tanken och i så fall ändra den.

(Applåder)

Anf. 22 JOHANNA JÖNSSON (C):

Herr talman! Frågan om situationen för de ensamkommande är inte lätt. Jag skulle säga att det är en av de svåraste frågor som jag som migrationspolitisk talesperson har hanterat under denna mandatperiod.

De avvägningar som måste göras är svåra. De är jättesvåra. Men att det är svårt får inte göra oss handlingsförlamade. Jag har i ett tidigare anförande redogjort för några av Centerpartiets förslag: att omflyttningarna ska upphöra, att rättssäkerheten ska stärkas, att åldern vid ansökan ska gälla vid beslut, att den som kan försörja sig själv ska få stanna, att vi ska införa fler stipendier och mycket mer.

Vi politiker måste ta vårt ansvar och fatta de beslut som är nödvändiga. Vi ska inte göra det utifrån en fantasi om hur det vore ifall allt fungerade och ifall allt vore enkelt, utan utifrån den faktiska situation som vi står inför.

Men för att något ska hända måste vi ha en majoritet här i riksdagen. Just nu finns ingen sådan – inte för något av dessa förslag. Vi i Centerpartiet är beredda att ta ansvar, och vi är beredda att diskutera olika förslag och olika lösningar. Men just nu krävs att Miljöpartiet och Socialdemokraterna i regeringen tar nästa steg. Annars kan inte vi göra något.

Tack för att jag har fått tala här i dag!

Anf. 23 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! Jag vill ta vid där Johanna Jönsson just slutade. Nej, just nu finns det inte en majoritet för att förändra någonting. Men jag vill också säga det jag började med att säga allra, allra först, nämligen att all förändring och all kamp för rättvisa alltid har börjat ute på gatorna, på torgen, på arbetsplatserna och i skolorna. Och det gör den också nu. Alla ni som sitter här uppe på läktaren i dag är ett bevis på det. Att vi har debatten här nu är ett bevis på det.

Jag förstår om många av er som sitter här just nu kanske känner hopplöshet och undrar: Varför säger de inte att någon ska göra någonting? Jag förstår det. Men jag säger också till er att vi har förändrat saker många gånger förut. Det som krävs är att vi får till fler röster för förändring och fler röster för er. Det har vi gjort förut. En socialdemokratisk regering har genomfört en amnesti förut. Vi kan göra det igen. Det som krävs är att vi

tar varandras händer i en pakt som inte går att bryta. Det kommer att ta tid, men det går. Jag är glad och stolt över att höra Miljöpartiet säga mycket bra saker. Jag är glad över att höra lite försiktiga trevare åt andra hållet.

Vi som vill någonting annat stannar inte där. Vi fortsätter att kämpa för varandra. Det har gått förut, och det kommer att gå igen – men vi behöver varandra.

(Applåder)

Anf. 24 FREDRIK MALM (L):

Herr talman! Låt mig säga några ord om diskussionen som rör en amnesti. Vi hade tidigare i Sverige en migrationspolitik där den politiska styrningen var mycket större även i enskilda ärenden. Vi lämnade den ordningen, och det var inte de partier som ville ha en restriktiv asylpolitik som ville ändra den ordningen, utan de ville behålla den. De tyckte att den var ganska bekväm. Det var vi som ville ha rättssäkerhet som ville ändra ordningen, inte minst Miljöpartiet som drev detta nästan hårdast av alla.

Det var en mycket viktig förändring vi fick i början av 2000-talet – 2003, tror jag att det var – som innebar att vi fick en ny instans- och processordning. Det innebär att fokus ligger på den individuella prövningen, och man överklagar i domstol – i migrationsdomstolar och Migrationsöverdomstolen.

Jag uppfattar det som att Vänsterpartiet vill ändra den här ordningen. Jag tror att det vore olyckligt, därför att motsatsen till den individuella prövningen, motsatsen till asylrätten i den bemärkelsen – hela essensen av asylrätten, alltså den individuella prövningen – är kollektiva beslut. Alla får stanna, säger då Vänsterpartiet. Ingen får stanna, säger i praktiken Sverigedemokraterna. Det sätter de individuella rättigheterna ur spel på ett sätt som är väldigt svårt att motivera.

Jag tycker dessutom, herr talman, att vi ska betänka att det också finns andra grupper som vill komma till Sverige. Väntetiderna för ett anknäringssamtal för människor som befinner sig i krigets Syrien, i Aleppo, är i dag över ett år. Det är alltså över ett års väntetider för att kunna komma ut till ambassader i grannländer. Är det rimligt att de ska vänta i ett år medan personer som har lagakraftvunna beslut om avslag på sina asylansökningar i Sverige ska ges en amnesti? Jag tycker inte att det är en rättvis ordning.

Anf. 25 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Kristdemokraterna värnar, som jag tidigare har sagt, asylrätten och att varje ansökan ska prövas individuellt. Enligt lag är myndigheterna självständiga att utföra myndighetsutövning under lagarna. Med generell amnesti för afghanska asylsökande kan det inge falska förhoppningar och innebära att fler skickar iväg sina barn på farliga vägar mot Europa. Jag vet inte om det är bra.

Kommer än fler att skiljas från sina föräldrar frivilligt eller, som ibland, med tvång? Hur många fler kommer att lägga sitt öde i människosmugglarnas händer i hopp om ett bättre liv?

Breddar vi debatten kan vi fråga oss: Vad gör vi för alla tjejer som finns i Afghanistan och som inte har någon möjlighet att komma till en tryggare värld? Vi jobbar med biståndsfrågorna, men många av tjejerna skulle säkert också vilja komma till Sverige. Vad gör vi för dem?

Vi från Kristdemokraterna arbetar för fler lagliga vägar in i EU. Vi vill se att fler kvotflyktingar ska få komma men att det ska ske på ett reglerat och ordnat sätt.

Slutligen vill jag, herr talman, betona att vi värnar en generös invandring, inte bara för det moraliska ansvaret utan även för att det är en tillgång för vårt land att människor kommer hit.

I den här rättssäkra processen ska vi absolut alltid ha barnperspektivet i fokus. Barnen är de mest sårbara och de mest utsatta. Låt oss fortsätta att hålla diskussionen om barnens situation aktuell. Därför tackar jag Vänsterpartiet för den här debatten. Den är viktig. Jag tycker att det är synd att den kidnappades för andra saker så som Sverigedemokraterna gjorde. Det här är en debatt som fortsätter att leva.

Anf. 26 Statsrådet HELENE FRITZON (S):

Herr talman! Asylprövningar innebär alltid svåra beslut. Så har det alltid varit, och så kommer det alltid att vara. Alla beslut som berör människor i oro, i ängslan, på flykt och i längtan efter ett bättre liv är svåra beslut.

Jag känner engagemanget i debatten, och jag tar det med mig. Debatten gör mig också övertygad om att vi har den enda rimliga ordning som man kan ha i en asylprövning. Rollfördelningen mellan politiken och professionen är viktig.

Regeringens arbete fortsätter. Redan i kväll kommer jag att bege mig till Bryssel för att närvara på mitt första ministermöte. En viktig fråga som har stor betydelse för den fråga vi diskuterar här i dag är det solidariska ansvarstagandet bland de 28 medlemsländerna. En annan viktig fråga och ett viktigt besked är att vi ökar antalet vidarebosättningsplatser. Det kommer under 2018 att uppgå till 5 000 platser.

Det här är två viktiga delar som, om vi lyckas få framgång i de förhandlingarna, flyttar Sveriges positioner framåt och också har betydelse för hur Europa ska stå rustat i framtiden.

Jag vill tacka meddebattörerna och partierna för en viktig och engagerad debatt. Mitt och regeringens arbete kommer att fortsätta med fullt fokus på att värna asylrätten, var så säkra på det.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 2 Anmälan om ersättare

Andre vice talmannen anmälde att *Marie-Louise Rönnmark* (S) skulle tjänstgöra som ersättare för *Katarina Köhler* (S) under tiden för hennes ledighet den 13 september–15 oktober.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Prot. 2017/18:3
13 september

Andre vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält Marie-Louise Rönnmark som suppleant i utrikesutskottet och i trafikutskottet under Katarina Köhlers ledighet.

Andre vice talmannen förklarade vald *under tiden den 13 september–15 oktober* till

suppleant i utrikesutskottet
Marie-Louise Rönnmark (S)

suppleant i trafikutskottet
Marie-Louise Rönnmark (S)

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2016/17:602

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:602 Brister i postgången
av Lotta Finstorp (M)

Interpellationen kan inte besvaras inom tidsfristen.

Anledningen är att beredningen av svaret på interpellationen pågår.

Stockholm den 12 september 2017

Näringsdepartementet

Peter Eriksson (MP)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2016/17:613

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:613 Fler utbildningsplatser och nya polishögskolor

av Roger Haddad (L)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 20 oktober 2017.

Stockholm den 7 september 2017

Justitiedepartementet

Morgan Johansson (S)

Enligt uppdrag

Daniel Ström

Rättschef

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner
2016/17:219 till finansutskottet
2016/17:221 till näringsutskottet
2016/17:224 till justitieutskottet

Skrivelse
2016/17:223 till justitieutskottet

Redogörelse
2016/17:RJ2 till utbildningsutskottet

Yrkande om misstroendeförklaring

§ 6 Yrkande om misstroendeförklaring

Anf. 27 PAULA BIELER (SD):

Herr talman! Jag ska fatta mig kort. Jag har redan redogjort för huvudargumentationen bakom detta, men för att sammanfatta kan vi konstatera att vi har en situation i dagsläget där endera av två olika scenarier har utspelat sig de senaste åren.

I det första scenariot har vi ett informationsflöde inom regeringen och Regeringskansliet där frågor av yttersta vikt inte förmedlas på ett korrekt sätt, där man regelmässigt tycker att det är okej att göra avsteg från gällande lagstiftning och där statsministern inte bara misslyckas med att styra upp detta utan inte heller tycks bry sig nämnvärt om situationen.

I det andra scenariot har statsministern själv haft information om avsteg från gällande lagstiftning och har förnekat detta när frågor har ställts om det. Framför allt har han inte agerat och informerat övriga parter som riksdagen och personer som borde ha fått kännedom om detta. Inte heller har han stoppat utlämnandet av dessa uppgifter trots att flertalet tillfällen till detta har funnits.

Oavsett vilket scenario som är det korrekta är det både oförklarligt och oförsvarligt. Mot bakgrund av detta och i enlighet med 13 kap. 4 § regeringsformen yrkar jag härmed å hela Sverigedemokraternas riksdagsgrupps vägnar på att riksdagen ska förklara att statsminister Stefan Löfven inte längre åtnjuter riksdagens förtroende.

Den överlämnade skrivelsen hade följande lydelse:

Till talmannen

Under sommaren har avslöjanden avlöst varandra om de medvetna brott mot lagar och läckage av säkerhetsklassad information som skett i samband med Transportstyrelsens upphandling av IT-tjänster. Redan i slutet av juli stod det klart att minst tre statsråd bar ett särskilt ansvar och från hela oppositionen förklarades ett förlorat förtroende mot dessa. Från Sverigedemokraternas sida meddelade vi också redan då att i det fall statsministern inte själv insåg allvaret i deras agerande skulle vi anse även hans förtroende förbrukat.

Mandatperiodens fjärde arbetsår har nu inletts och under gårdagen presenterade statsminister Stefan Löfven (S) sin regeringsförklaring för detta riksmöte. Det innebär också att den tidsfrist vi från Sverigedemokraternas sida gett statsministern att visa förståelse och ta ansvar för säkerhetsskandalen har löpt ut.

Det är idag klarlagt att rikets säkerhet åsidosatts inte bara av de då aktuella statsråden, utan av såväl tjänstemän som politiker på flera nivåer. Ett antal personer har lämnat sina uppdrag, men vid varje sådant tillfälle har statsministern meddelat att det varit deras egna beslut. Den av oss efterfrågade insikten har inte visat sig.

Under tiden som har gått har informationsflödet dessutom visat sig ha gått allt närmre statsministern själv. Därtill har framkommit ett antal avgörande frågeställningar väckts gällande exempelvis verksamheten inom det av statsministern instiftade säkerhetspolitiska rådet, eller snarare bristen därav.

Sammantaget är det för oss uppenbart att endera av två scenarion har utspelat sig de senaste åren. Scenario ett innebär att informationsflöden inom regering och regeringskansli i frågor av yttersta vikt fungerar minst sagt bristande, samt att statsministern inte bara misslyckats med att styra upp detta utan dessutom tar det med ro. Scenario två innebär att statsministern hellre skyller ifrån sig på andra och förnekar kännedom om sådana frågor och bristande aktion till följd därav. Oavsett vilket scenario som är det korrekta är det lika oförklarligt som oförsvarligt.

Det är vår mening att statsministern inte tar sitt ansvar på allvar och Sverigedemokraterna yrkar i enlighet med 13 kap. 4 § regeringsformen att riksdagen ska förklara att statsminister Stefan Löfven (S) icke åtnjuter riksdagens förtroende.

Stockholm den 13 september 2017

Mattias Karlsson

Gruppledare

Sverigedemokraterna

Oscar Sjöstedt (SD)

Jimmie Åkesson (SD)

Björn Söder (SD)

Martin Kimmunen (SD)

Cassandra Sundin (SD)

Johan Nissinen (SD)

Josef Fransson (SD)

Richard Jomshof (SD)

Magnus Persson (SD)

Angelika Bengtsson (SD)

Sven-Olof Sällström (SD)

Kent Ekeröth (SD)

Fredrik Eriksson (SD)

Jonas Millard (SD)

Adam Marttinen (SD)

Robert Stenkvist (SD)

Julia Kronlid (SD)

Paula Bieler (SD)

Markus Wiechel (SD)

Jennie Åfeldt (SD)

Carina Ståhl Herrstedt (SD)

Stefan Jakobsson (SD)

Christina Östberg (SD)

Jimmy Ståhl (SD)

Per Klarberg (SD)

Dennis Dioukarev (SD)

Patrick Reslow (-)

Mikael Eskilandersson (SD)

Sara-Lena Bjälkö (SD)

Jonas Åkerlund (SD)

Olle Felten (SD)

Johnny Skalin (SD)

Roger Hedlund (SD)

Heidi Karlsson (SD)

David Lång (SD)

Aron Emilsson (SD)

Per Ramhorn (SD)

Mikael Jansson (SD)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 11.49 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 11.55 med anledning av den överlämnade skrivelsen om misstroendeförklaring.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 11.55.

§ 7 Bordläggning

Andre vice talmannen meddelade att under kammarens sammanträde hade Paula Bieler (SD) väckt yrkande om misstroendeförklaring mot statsminister Stefan Löfven (S).

Andre vice talmannen konstaterade att det av den överlämnade skrivelsen framgick att yrkandet biträtts av fler än 35 ledamöter.

Ärendet bordlades.

§ 8 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 12 september

2016/17:1917 Tillväxtanalys

av *Per Åsling* (C)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2016/17:1918 Nystartsjobb

av *Annika Qarlsson* (C)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

§ 9 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 12 september

2016/17:1848 Turkiets missbruk av Interpol

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:1851 Arbetsförmedlingens dyra konsultprojekt

av *Mats Persson* (L)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2016/17:1852 Regeringens engagemang för Fikru Maru
av *Ulla Andersson* (V)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:1853 Åtgärder mot fetma och låg fysisk aktivitet
av *Saila Quicklund* (M)
till socialminister Annika Strandhäll (S)

2016/17:1857 Jämställt företagande
av *Betty Malmberg* (M)
till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2016/17:1861 Omlokalisering av statliga jobb till nordöstra Skåne
av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2016/17:1865 Nordiskt samarbete kring färdtjänsten
av *Lars Mejern Larsson* (S)
till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:1871 Flytten av myndigheter
av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2016/17:1874 Postnord
av *Cecilia Widegren* (M)
till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2016/17:1880 Trafiksatsningar i södra Älvsborg
av *Cecilie Tenfjord-Toftby* (M)
till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2016/17:1882 Fungerande tågtrafik mellan våra huvudstäder
av *Lars Mejern Larsson* (S)
till statsrådet Tomas Eneroth (S)

§ 10 Kammaren åtskildes kl. 11.55.

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 1 anf. 11 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

JOHAN WELANDER

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Aktuell debatt om situationen för ensamkommande.....	1
Anf. 1 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V).....	1
Anf. 2 Statsrådet HELÉNE FRITZON (S).....	2
Anf. 3 JOHAN FORSSELL (M).....	3
Anf. 4 PAULA BIELER (SD).....	5
Anf. 5 MARIA FERM (MP).....	6
Anf. 6 JOHANNA JÖNSSON (C).....	8
Anf. 7 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V).....	9
Anf. 8 FREDRIK MALM (L).....	11
Anf. 9 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	12
Anf. 10 Statsrådet HELÉNE FRITZON (S).....	14
Anf. 11 JOHAN FORSSELL (M).....	14
Anf. 12 PAULA BIELER (SD).....	16
Anf. 13 MARIA FERM (MP).....	17
Anf. 14 JOHANNA JÖNSSON (C).....	18
Anf. 15 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V).....	19
Anf. 16 FREDRIK MALM (L).....	20
Anf. 17 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	21
Anf. 18 Statsrådet HELÉNE FRITZON (S).....	22
Anf. 19 JOHAN FORSSELL (M).....	22
Anf. 20 PAULA BIELER (SD).....	23
Anf. 21 MARIA FERM (MP).....	23
Anf. 22 JOHANNA JÖNSSON (C).....	24
Anf. 23 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V).....	24
Anf. 24 FREDRIK MALM (L).....	25
Anf. 25 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	25
Anf. 26 Statsrådet HELÉNE FRITZON (S).....	26
§ 2 Anmälan om ersättare.....	26
§ 3 Anmälan om kompletteringsval	27
§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	27
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott.....	28
§ 6 Yrkande om misstroendeförklaring.....	28
Anf. 27 PAULA BIELER (SD).....	28
Ajournering.....	30
Återupptaget sammanträde.....	30
§ 7 Bordläggning.....	30
§ 8 Anmälan om frågor för skriftliga svar	30
§ 9 Anmälan om skriftliga svar på frågor	30
§ 10 Kammaren åtskildes kl. 11.55.	31